

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főter 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

A tavaszi választások.

— október 5.

Mire távol országokból visszajönnek a szép és kedves fecskemadarak, talán erős zsvajtól lesz hangos széles Magyarország. Kortésdaloktól fog visszhangzani hegy és völgy s a rónákon keresztül száguld majd a vivát-kurjantás. Mi egyebet jelentene ez, minthogy — most azután már igazán — a tavasszal választások lesznek. Beavatott politikusok egészen komolyan és határozottan mondják ezt, sőt akadt egy tiszta látkörü magnás is, aki tavaszra jelezte Tisza nagy campagnéját. Erdődy Gyula gróf volt ez, ki a politikai élettől teljesen vissza vonulni akarván, megmondta, hogy értesülése és kombinációja szerint tavasz elején meg lesz az általános képviselőválasztás.

A kormánylapok természetesen tagadják Tisza István gróf terveit és szándékát. Ez az ut, a czáfolat vezet azonban Magyarországon az igazsághoz. Azokat a híreket, melyek nem igazak és forgalomba kerülnek: a czáfoló-masínák át-

gedik a feledésnek. Mihelyt azonban kipattan itt-ott a való tény, nosza sietnek a kormány szócsövei lehurrogni az egészet és alaptalan koholmányoknak minősíteni. Ez már tisztára kormányrendszerre vált nálunk; tagadni kell a valóságot, leplezni ameddig csak lehetséges, mert így kívánják ezt a „magasabb szempontok“ és az államérdek.

Befejezett dolognak vehetjük hát, hogy a kormány választásra készül. Száz és egy ok mellett szól, hogy Tisza István minél hamarabb új parlamentben akar operálni. Új parlamentben és olyanban, melyet a maga képére alkot s mely nem lesz egyéb, mint a kormányelnököt tücskön-bokronkövetni kész mameluk-sereg. Az új Ház egészen másként fog hatni, mint a mostani.

A kormány mögött ülő pártban nem lesznek árnyalatok és nem lesznek duzzogó elégedetlenek. Egy csomó Tisza István lesz ott. Akarat nélkül való bábok, ideoda mozgatható figurák, ifju szolgabirocskák és vagyonból kifogyott nemes ifjak. Ezek fogják képezni a nagy és oly előszeretettel egységesnek hirdetett szabadelvű

pártot, melyet talán ez alkalomból Tisza István pártnak fognak elkeresztelni. Mert elvégre úgy is gondolkodhatnak a Lloyd-klubban, ha Csávolszky Lajos egymaga létrehozhatta a „Függetlenségi Kossuth Lajos pártot“, ők csak nevezhetik magukat elővezérük után. Csak-hogy amilyen komikummal hatott országszerte Csávolszky megmagyarázhatatlan ballépése, ép oly neveltség tárgya lesz Tisza István pártja is, melynek sok tagját már is kijelölték. — A kormányelnök mindenekelőtt rettenetes pusztítást akar véghez vinni a saját pártjában. Vajjon fog-e ez sikerülni?

Erről még beszélünk. Tisza ugyanis azt akarja, hogy föltétlen hive és felesküdt katonája legyen mindenki, aki a Házban mögötte, tőle jobbra és balra helyet foglal. Most vagy 150—180 olyan tagja van a szabadelvű pártnak, akikben nem bizik még Tisza tökéletesen. Jöhetnek idők és jöhetnek pillanatok, — mert hiszen nagy dolgok előtt áll a politikai világ — amikor ez a 180 ember felmondja a szolgálatot és a kormányelnök ígé-nyére nemmel felelhetnek. Ez az,

A színésznők erénye.

— Gondolatok a szinpadai morálról. —

Irtá: **Marcel Prévost.**

Emlékszem, hogy mintegy tizenkét év előtt a következő jelenetnek voltam tanúja: Négy szemkőzt reggeliztem ifju Dumas Sándorral és szivarozva csevegtünk a dolgozó szobájában, amikor az inas névjegyet hozott be s azután egy feketébe öltözött hölgyet, valami tisztességes polgári özvegyet vezetett be, aki így szólt a „Demi-Monde“ szerzőjéhez:

— Mester, leányom bevallotta, hogy nemrégiben bemutatkozott önnek, hogy ön előtt elszavalta a „Bagdadi hercegnő“ egy jelenését és hogy ön szíves volt őt bátorítani. Köszönetet jöttem önnek mondani s egyidejűleg a szíves tanácsát érem.

— A leánya? ... mormogta Dumas. Várjon csak, hadd szedem össze az emlékeimet. Annyi fiatal leány jön ide és mind a „Bagdadi hercegnőt“ játszzák el!

— Fiatal leány ... csinos növésű ... inkább barna, ... a szemé nagyon szép ... Neve: Mauriceite ...

— Ah, megvan! ... Mauriceite! ... Magas, barna leány ... Akinek nézése éppen nem hideg. Az ön leánya?

— Igen is mester. Özvegy vagyok. Két

leányom van. Mauriceite az idősebb. Elég jól élünk. Férjem földbirtokos volt ... leányaim gondos nevelésben részesültek.

— Erről mag vagyok győződve. Elég, ha az anyjukat látom. Nos asszonyom, mondja meg a leányának, hogy nincs tehetsége, hogy soha semmire se fogja vinni, hogy kár lenne a konzervatóriumban jelentkeznie ... elutasítanák!

— Hogyan, mester? hebegte megdöbbenve a szegény asszony — hiszen Mauriceite azt mondta ...

— Mauriceite ostobaságokat mondott önnek. Ön előtt, az anya előtt nincs okom leplezni a valóságot. Adja minél előbb férjhez és verje ki fejből a deszkák szeretetét. Ismétlem, hogy ott semmi jövő se vár rá.

Amikor a hölgy kábultan, könyezve távozott, mosolyogva szóltam Dumas-nak:

— Ön ma nagyon kegyetlen volt; ön, aki rendszeren olyan elnéző ...

A kandallóba dobta szivarját és így dörmögött:

— Meg kell lenni. Annak a kis Mauriceite-nek csakugyan sok tehetsége van.

— De hát akkor ...

— A kópénak volt esze; nem árulta el, hogy jó polgári családból való ... Ellenkezőleg kissé adta a felvilágosodottat ... Most azonban, hogy láttam az anyját ... Ah! nem-nem biztosíthatom önt, hogy én

nem küldöm a tisztességes leányokat a szinpadra ...

Az ismeretlen Mauriceite mindea konzervatóriumi pályázatkor eszembe jut, amelyekben most már a polgári világ bájos fiatal kisasszonyai is résztvesznek. A hagyományos házmeesterleány ma már körül van véve kereskedők, tisztességesek, sőt magasabb hivatalnokok leányaival. És mag vagyok róla győződve, hogy ezeknek nagy része éppen nem számít a könnyelmű élet esetleges előnyeivel.

Ama fiatal pillangók mellett, akik így szólnak magukhoz: „a szinpad a kellemes szobrok legszembeötlőbb talapzata“ számtalan polgári rózsaleány a szinpadon csak a dicsőséget, vagy a fényes keresetet látja. És amennyiben bizonyos színésznők és színészek vagyona közismert, a polgári szülők is jövedelmező pályának tekintik a színészetet ...

Ah! a tisztességes fiatal leány, a tisztességes párisi polgári szülők gyermekének regényét még nem irták meg, amint hirtelen a nagy szinpadok konzervatóriumnak nevezett előcsarnokába dobhatnak!

Ecsételni kellene a kulisszák világába átültetett nevelőbeli leányka rémült meglepetését, szemérmének fokozatos lehullását és a családba való visszatérést ... ahol nem

MODERN GŐZMOSODA

Debreczen, Széchenyi-utca 42. — Telefon. — Gyűjtő-kocsi.

amitől fél Tisza s amit bármily áron, de kerülni és lehetetlenné kívánja tenni.

Erre a nagy irtóhadjáratra megtörték már az előkészületek. Bizonyoság rá a hivatalos közlöny, mely immár alig gyózi közölni azt a sok kitüntetést, nemesség és bárói méltóság adományozást, melyek sűrű garasokat hoznak a kormány oltárára. Amióta Tisza István miniszterelnök — alig egy esztendeje — roppant sok rendjel és nemesség potyogott Bécsből errefelé, mihozzánk. A kormány választási kasszája tehát nem üres; ellenkezőleg, az a hir szárnyal, hogy még egy magyar kormányelnöknek sem állt oly horribilis összeg rendelkezésére választási czélokra, mint éppen Tisza Istvánnak.

Készülünk tehát az elszánt küzdelemre. Nekünk csak az lehet a feladatunk, hogy védekezzünk a kormány minden nemes, ideális és tiszta eszközt nélkülöző csatája ellenében és hogy országszerte szervezzük újból a függetlenségi pártokat. Erőssé és hatalmas táborrá, mely megingathatlan elvszilárd-sággal büszkén és bátran, a győzelem biztos reményében várja, hogy szembe nézhessen a bihari pontok szögreakasztójának zsenge utódával.

Székely Imre.

Főispánból ügyvéd.

— okt. 5.

A magyar ügyvédeknek új kollegájuk akadt, még pedig olyan sorból, amely nem igen szokott ügyvédek adni a magyar hazának. Egy eleven főispán, ahelyett, hogy bevonulna a valóságos belső titkos tanácsosság olympusára, inkább leszáll a nimbusba és ügyvédi irodát nyit. Talán nem csalódunk, ha fölteszük, — hogy Schmausz Endre, Szabadka és Baja főispánja — mert ő róla van szó — azért lesz inkább ügyvéd, mint belső titkos tanácsos, mert az előbbihez könnyebb hozzájutni, mint az utóbbihoz; de hát mind egy: a tény mégis tény marad, főispánból ügyvéd lesz és a Schmausz Endréről szóló hirben ez a legfontosabb.

A kiknek a humorizálásra áll a kedvük, azt mondhatnák, hogy mi lesz a hazai ügyvédségből, ha már nemcsak az egyetemről gyarapodik az ügyvédek száma, hanem a főispánok rendjéből is, valamint megfordítva: kérdezhetné az ember, hogy mernek ügyvédi nyomorról beszélni, mikor lám, még főispánok is törekednek az ügyvédség után; de még ezeknél jobb viccek sem fedezik el az igazságot, hogy ez a dolog nem viccz.

Tulajdonképpen nem más, mint hogy valaki, aki előkelő hivatalt visel, miután — miért, miért nem? — kitelt a méltóságból, beáll a dolgozó emberek közé. Hogy sommás kere-etek szerkesztésével vagy gépalkatrészek megkonstruálásával dolgozik-e, az mellékes. Azzal, a mivel tud és úgy, a hogy tud; de mindenesetre kevésbbé exponáltabb rangban és kisebb, vagy — mondjuk — fakóbb czimvel, mint ahogy ezelőtt tette.

Más országban gyakori eset az ilyen; minálunk — úgy tudjuk — az immár volt szabadkai és bajai főispán az első, aki miután feje volt a maga közigazgatási területének, arra szánja magát, hogy egy ügyvédi irodában vesse meg a lábát. Szó sincs róla, ez a hely sokszor biztosabb is, előnyösebb is, mint egy főispáni dolgozó szoba; de, úgy általában véve, főispánnak lenni, mégis nagyobb sor, mint kezdő ügyvédnek.

És ha például Waldeck-Rousseau a miniszterelnöki szék odahagyása után szegzette is ki ajtójára az ügyvédi táblát: nálunk körülbelül példátlan, hogy aki hivatalban volt, ha bukik: ne megint hivatalba bukjon, olyasvalami állásba, a hol nem a jutalom igazodik a munkához, hanem — a mi sokkal kényelmesebb — a munkát lehet hozzányírni a jobb javadalmazáshoz.

Vajjon Schmausz Endre, ha már nem volt maradása a főispánságban, nem tudott volna kieszközölni magának ehelyett valami más kinevezést, akár egy kicsi közgyűzőséget is? Szeretnők hinnai, hogy nem akart és jószántából megy ügyvédnek Apatinba. Ezzel tudniillik az önértetnek és az ép energiának oly példáját szolgáltatná, amelyet érdemes volna odaszegezni sok másnak a szeme elé is.

A merénylő.

— okt. 5.

Erdélyi Károly volt urasági szolga elvettette a dolgát. Neki nem utólag, hanem előzőleg kellett volna a képviselő ur protekcióját kérni. Ő nem tudta, hogy miként az ábcézt az á-nál, az egyszereget az egy-

merik elmondani, hogy mit láttak, mit hallottak!... Le kellene írni a szegény leány kiábrándulását, aki őszintén azt hitte, hogy a tehetség vezeti a színpadi dícsőséghez a nőt s aki körülötte, tapasztalt egyénektől hallja, hogy a tehetség nem elég, hogy azonkívül előzőekenek is kell lenni; nehogy kérelmetlen gyűlöletet idézzen elő, ami mi denkorra elzárja előle a haladás utját.

A tisztességes leány óvakodik bevallani derék szülői előtt ezt a kiábrándulást, mert az első szónál kiragadnák őt abból a veszedelmes körből... Így szól magához: „Majd megőrzöm én a szabadságomat, a hozzáférhetlenségemet... A színháznál kizárólag a tehetséggel akarok sikert aratni...” Ezt önmagának mondja... Vajjon sokáig hiszi-e?

Milyen mélyenható, izgató lelki dráma ez!... A tizenhat-husz éves leányok szívének milyen érdekes tanulmánya!

Itt nem arról van szó, hogy mi a színésznők erénye mellett szónokoltunk és azt kívánjuk, hogy a színpad legyen minden szemérem menedékhelye. Ami el nem vitatható, hogy — Jules Lemaitre-nek a „Flipote”-ban mondott megfigyelése szerint, — a színházi követelmény a galanteria; az a művésznő, aki nem könnyelmű, környezetének társadalmi törvényein kívül él és mindenféle csalódásoknak teszi ki magát.

Sokaknál, akik előre is megadták magukat, ez nem sokat jelent. Bármilyen kis számuak legyenek és a többiek, mégis elszomorító, hogy jószándéku elkerülhetetlen kudarcra legyenek kárthatva.

Az olyan korszakban, amelyben egyre jobban terjed a női munka tana és a nő felszabadulásának törekvése, szivettépő, hogy bizonyos tehetségek csak a legmegalázóbb szolgálmányok terhe mellett legyenek érté-

kesíthetők. És — anélkül, hogy távolról is sejteném a feleletet — egy kérdést intézek az illetékes egyénekhez s mohón vágyom felvilágosíttatni. — Hogyan lehetséges az, hogy a legtöbb londoni színházban éppen nem tartják szükségesnek a művésznők galanteriáját, s hogy nagyon sok londoni színésznő él polgári nők módjára?... Az öltözékek a londoni színpadokon éppen olyan fényesek, mint Párisban; a londoni élet felte drága.

Milyen csodás módon menekül a londoni színésznő abból a kelepcéből, amelybe a párisi belesik? Erre nézve még senki se tudott nekem kielégítő felvilágosítást adni. Addig is az itteni színésznők az előháladó kor segítségével is szép lassan tovább esznek a menedékházak lejtőjére lefelé, míg a csatornán túl nagy urak feleségévé lesznek s kis lordoknak adnak feleletet.

— A színház nagyon szép dolog. Csak-hogy az nem csupán színpadból, hanem színpalakból is áll és amikor azt látjuk, hogy nem keresünk annyit, amiből öltözékeinket fizethetjük... ha csak ki nem tartatjuk magunkat... jobb, ha ott hagyjuk...

Ki mondja ezt? Mme Mary Julien, aki évek előtt a tragédia első díját nyerte el s akit Fernand Hauser, a Presse egyik munkatársa a konzervatóriumi díjosztás napján interjuvált meg. Nem képelek semmi megaláztatást, leverőbbet, mint ez az interju.

Mme Mary Julien 1877-ben nyerte el az első díjat és akkoriban a lapok hirdették, hogy Desclee, hogy Rachel... Az Odeonban debütált és sikerült észrevétni magát, néhány évig játszott a Gymnaseban, azután hirtelen lemondott a művészetéről. Miért? Nem rejtegette az okát a kérdezősködő hírlapíró előtt:

— Ötszáz frankot kerestem havonként és harmincezer frankot költöttem évenként

... Őn nem tudta, mit tesz az kalapokat, ruhákat kifizetni... és a kocsikat!... és a kesztyűket... s a többit!...

Ime a konzervatóriumnak egyik régi koszoruzottja, aki határozottan összeférhetlennek mondja az erényt a drámai pályával. Mit gondolnak erről fiatal pályázók, akiket ma díszítettek föl babérral? Mit gondolnak erről a tanárok? Mit gondolnak erről a moralisták?

Nem szomorú annak megállapítása, hogy Párisban egy olyan művészi és jogos élvezetnek — aminő a színművészet — csak a szegény leányok bukása lehet a föltétele, holott e leányok gyakran tisztességes körben születtek és a családi hagyományok ellen csak kényszerűségből vétének.

Bizonyos könyörületes személyiségek, értesülvén e botrányos állapotokról, lelkük felháborodásában néhány év előtt mozgalmat indítottak Párisban, melynek az volt a czélja, hogy önkéntes adakozások útján alapítványt létesítsenek azok javára, akik nem képesek színpadi öltözékeik költségét viselni.

Az eszme megható volt, de kissé ábrándos és nem hiszem, hogy lényegesen változtat a helyzeten. Egy bécsi hírlapíró, akinek szovinista büszkeséggel mondtam el ezt az emberbaráti mozgalmat, nyugodt fölényvel felelte:

— Nálunk Bécsben is van egy ilyen jótékonyozó intézmény... ennek is az a hivatása, hogy a szegény, fiatal színésznők jelmezeiről gondoskodjék.

— Ugy? Nem hallottam róla, mi a czíme?

—... Jockey-Club.

nél, az álláskeresést is a protekcióval kell kezdeni. Lehetőleg a képviselő ur protekciójánál. Azt, hogy hol rejlik a protekció, a czímet helyesen kiokumálta Erdélyi Károly, de már az időt illetőleg vastag tudatlanságot árult el. Ő már csak akkor kereste a képviselő urat, a protekciót, mikor minden befucsesolt neki mikor odafönn elutasították, kidobták, sőt — ami ügyének valószínűleg a koporsószege — az okmányait is elvesztették. Így aztán nem csoda, hogy a képviselő ur nem áll kötélnek sőt minekutána Erdélyi Károly bolond fejfel lelövésével fenyegette Tisza gróf miniszterelnököt, bejutatta a jámbort a bolondokházába.

Mi történt volna, ha Erdélyi Károly a protekción kezd az álláskeresést? Bekopogtat a képviselő urhoz, tarisznyájában a képviselő ur egyik kortesének ajánlólevelével. A képviselő ur inasa eleinte ki akarja dobni, de aztán megszelidül annyira, hogy beviszi urának az ajánló-levelét. A következő perczben megjelenik az inas és kellő tisztelettel ajánlót tár neki:

— Tessék besétálni!

Erdélyi Károly bemegy. A képviselő ur még az ágyban van, még az álmat is alig törülte ki a szeméből, de hát egy perczig sem akarja várakoztatni drága barátja ajánlóját.

— Miféle állásra pályázik?

— Hivataliszolgai állásra a miniszteriumban.

— Itt van a kérvénye?

— Igenis, instállok, itt van. És hozzá egy csomó kitűnő szolgálati bizonyítvány, köztük Apponyi Albert gróf ur ő kegyelmessége...

A képviselő (nem mondjuk, hogy Apponyi nevének hatása alatt) félbeszakítja:

— A bizonyítványai fölöslegesek. Elég a kérvény. Menjen a bizonyítványaival nyugodtan haza, biztosítom, hogy az állást így is megkapja.

A kérelmező zsebredugja a bizonyítványait, hálálkodik, ajánlja magát és távozik. A kérvény pedig elindul utjára. Minden ajtó megnyílik neki, mert fölötte lebeg örökös a leghatalmasabb génusz: a protekció. Ez a génusz nem válogatós; gondjába veszi mind a szolgai, mind a miniszteri állásra pályázókat és ez szerencse, mert nélküle nem lehet az ember sem hivataliszolga, sem miniszter. Az Erdélyi Károly sovány kérvénye pedig találkozik utjában potrohos kollégákkal, amelyek csak úgy duzzadnak a kitűnő bizonyítványoktól. A sovány kérvény hunyos mosolyal nézi le köv r társait, melyek hasztalan igyekeznek nyomába. És Erdélyi Károly nemsokára boldogan hordja a miniszteri tisztviselőknél a sört és sós kiflit, minekutána az állást ő nyerte el, valószínűleg tekintettel — kitűnő bizonyítványaira.

Igy járt volna Erdélyi Károly. Ő ellenben ennek az utnak a megfordítottját járta be. A kérvényt protekció nélkül, ellenben szolgálati bizonyítványaival (köztük Apponyi Albert gróf bizonyítványával) megterhelten adta be a miniszteriumba és az állást más nyerte el. Sőt az okmányait is elvesztették a miniszteriumban. Mivel bizonyítvány nélkül nem fogadta senki meg szolgálának, irásait pedig hasztalan követelte a miniszteriumban, beállított ahhoz, akinél kezdeni kellett volna: a képviselőhöz. Ez valószínűleg rossz kedvében volt. A képviselő be van rendezve a protekcióra; olyan ő, mint a lokomotív; buzgón szállítja a protegáltakat vágyaik állomására, amíg a rendes sinen haladhat és a pálya szabad; itt azonban rossz volt a váltóállás, helytelen sinekre került az ügy, ki is siklott s így az a kis, szerény őrház-megállók hely, melyet a hivataliszolgai állás képvisel, elérhetetlennek, vagy kényelmetlennek látszott. A protekció nem akart megindulni.

Erdélyi Károly erre meghibbant észszel botrányhoz folyamodott s olyasmivel fenyegetőzött, hogyha huszonnégy óra alatt nem kapja meg okmányait vagy az állást, lelövi

a miniszterelnököt. A képviselő ur följelentette a veszedelmes embert a rendőrségnek, ahol konstatálják, hogy az esze megbomlott és beszállították a Lipótmezőre.

Jámbor Erdélyi Károly! Elisszük, hogy az elméje zavart, hogy nem tiszta az agyveleje, de az bizony már akkor sem volt ép, mikor figyelmen kívül hagyta, hogy Magyarországon mindent a protekción kell kezdeni. Ha az ember azzai végzi, akkor bizony a kérvényét visszautasítják, az okmányai elkallódnak és a képviselő ur legfőlebb csak annyit tehet, — hogy ne maradjon egészen protekció nélkül — hogy beprotégálja az örültek-házába.

Az új bor áldozatai.

Négy ember halála.

— Saját tudósítónktól. —

Megrendítő szerencsétlenség történt a napokban Magyar-Egeresen. A könnyelmű elővigyázatlanságnak és meg gondolatlanságnak négy áldozata fekszik mereven, holtan a halottas kamara boncsoló asztalán. Három férfi és egy asszony. A forrásban levő új bor mérges gáza ölte meg valamennyit. És valóban csodálatos, hogy a gyakran ismétlődő ilyen mű szerencsétlenségek után sem okul a mi vidékünkbeli szőlő- és pinczetulajdonos és őszre kijut egy-egy hasonló tragikus eset. Nagyon helyén volna, ha a község vezető emberei felvilágosítanák a falusi népet a forrásban levő új borral telt pinczék mérges levegője felől, akkor talán elejét vennék egy-egy szerencsétlenségnek.

Az esetről a következőkben számol be tudósítónk:

A magyar-egresiek már egy héttel ezelőtt leszüreteltek és az új bort pinczébe is helyezték. Így Polgár István is, aki többedmagával a szőlőbe tartott tegnap délelőtt. Meg akarta tekinteni a hordó borokat és a mig a többiek tereferéltek a pincze előtt, ő lement a lépcsőn. A pinczében levő mérges levegő azonban leütötte a lábáról és eszméletlenül rogyott össze.

A pincze előtt levő embereknek feltűnt a Polgár távolmaradása és szólították:

— Sógor!

És mert Polgár nem válaszolt, Kiskozári János utána ment, de vesztére, mert ő is hasonlóképen járt: eszméletlenül terült el a pincze homokján. Még kiáltani sem birt. A kívül maradtok ekkor már gondolták, hogy szerencsétlenség történhetett odalenn, de nem tudták, hogy miként segítsék ki a pinczében levőket. Ekkor előállott Sima István és le akart rohanni, de a felesége vissza akarta tartani:

Az Isten szerelmére ne menj le egyedül, hátha te sem bírod ki a mérges levegőt!

Nem merte lekisélni senki, akkor azt mondja megint a felesége:

Veled megyek. Ne csak téged érjen a halál, ha ér!

És lementek, de nem is jöttek fel többé élve. Őket is megfojtotta az új bor mérges levegője. Ott veszttek mind a négyen: Polgár István, Kiskozári János, Sima István és a felesége.

Csak mikor elszállott a nyitott ajtón a mérges, gyilkos levegő, akkor hozták ki a szerencsétlenül járt négy ember hulláját.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Hittanhallgatók gyűlései. A hittanhallgatóknak ma három gyűlésük is volt. Délután 3 órakor a Hittanszaki Segítő Egyesület választmánya tart ülést, melyen a költségvetést készítik elő. Délután 4 órakor a Hittanszaki Önképző Társulatnak választmányi ülése lesz. 5 órakor az ifjusági zászló készíttetése ügyében tartanak gyűlést.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Szerda, okt. 5. Annuska. „A“ bérlet.
Csütörtök, okt. 6. Alkalmi költemény és Annuska. (Harmadszor) „B“ bérlet.
Péntek, okt. 7. Mikádó. (Operette.) „C“ bérlet.
Szombat, okt. 8. Annuska. (Negyedszer.) „A“ bérlet.
Vasárnap, okt. 9. délután: Katalin. (Operette); este: Byzancz. (Dráma, először.)

Annuska. Gárdonyi Géza bájos és kedves vígjátéka Annuska tegnap másodizben került színre. Szép számu közönség nézte végig a darabot és jól mulatott. A szereplők közül a közönség lelkesen tün-tetett és tapsolt Szabó Irma mellett, ki nagybecsű játékaival rá is szolgált erre. Hahnel Aranka, valamint a többi szereplők is kivették részüket a sikerből.

Mulatságból gyilkosság.

— október 5.

Nagykamarásról jelenti tudósítónk, hogy ott egy kocsmai mulatozás legényhalállal végződött. Keskeny Mihály, Vecsernyés István, Gátér József és Demkó József egész délután együtt mulattak s mikor már többet ittak a kelleténél — így szokott az történni — szóváltásba elegyedtek. A szóharcot csakhamar tettelegesség követte. Vecsernyés István szemben találta magát három társával, akik botokkal támadtak reá, később pedig Keskeny Mihály előrántotta kését és Vecsernyés mellébe döfte. A szerencsétlen embert eszméletlenül állapotban szállították a lakására, ahol két órai szenvedés után meghalt.

A gyilkos, mikor tudatára ébredt véres tettének, átgyalogolt Megyessegyházára és az ottani esendőrségnél bejelentette, hogy leszúrta Vecsernyés Istvánt. A megyesegyházai esendőrség parancsnoka letartóztatta Keskenyt, majd táviratban értesítette a gyilkosságról az aradi kir. ügyészséget. Nyirő Géza vizsgálóbíró és Pogonyi Nándor kir. alügyész délelőtt kiutaztak Nagykamarrára, ahol bevezették a nyomozást. Austerveil László dr. törvényszéki orvos és Posgay István dr. kórházi főorvos fölbonzolták Keskeny István holttestét és megállapították, hogy a halál tüdővérzés következtében állott be.

A gyilkost holnap az aradi kir. törvényszék fogházába szállítják. Gátér József és Demkó József, a megölt ember másik két támadója, megszöktek Nagykamarráról. A esendőrség erőlyes nyomozást indított, hogy elfogja a bűnrészeseket.

NAPI HIREK.

Az aradi gyásznap

— okt. 5.

Szomoru évforduló lesz holnap: a leggyászosabb gyásznapnak, a 13 nagy hazafi, a 13 jó katona aradi vértanúságának 55. évfordulója.

Egyre távolabb, távolabb vagyunk attól a naptól, melyre nem gondolhatunk anélkül, hogy össze ne szoruljon a szívünk; egyre nő az időbeli távolság, de ezzel együtt növekedik szívünkben a nagy 13 emléke iránti kegyelet.

És bármennyire távolodjunk is időben 1849 október 6. napjától, azért szívünk megőrzi e napnak gyászos emlékét, azért ez a nap ünnep nekünk: az emlékezés fájdalmas gyászünnepe.

Debreczen minden évben megünnepli ezt a napot. A rohanó emberár megáll e napnál és az élet borzasztó köznapiasságát elhagyva megszenteli a 13 hős, a 13 vértanu halálának évfordulóját.

Holnap reggel a róm. kath. templomban gyászmise lesz, melyen valamennyi róm. kath. iskola részt vesz.

A Magyar Irodalmi Társulat a főiskola dísztermében délután 5 órakor gyászünnepelet rendez, melynek műsora a következő:

1. Gyászdal Silchertől, előadja a „Főiskolai énekkar.”
2. Megnyitó beszéd, tartja: dr. Jászy Viktor jogakad. tanár.
3. Alkalmi költemény. Irta: Lengyel Béla jh., szavalja: Szilágyi Dezső jh.
4. Népdalegyveleg, előadja: a „Főiskolai Zenekar.”
5. Emlékbeszéd, tartja: Lukács Tihamér jh.
6. Szózat, éneklé a „Főisk. Énekkar.”

A róm. kath. főgimnázium ifjúsága is megünnepli a holnapi napot az alábbi műsossal:

1. Erkel: Hymusz. Éneklé a főgimnáziumi énekkar.
2. Szalay K.: Az aradi Golgothán. Szavalja Maugner Artúr VII. o. t.
3. Alkalmi beszédet mond Korniss Géza VII. o. t.
4. Lampert Géza: A nemzetes ur. Szavalja Simanovits Andor VI. o. t.
5. 1849. okt. 6. Irta és felolvassa Vidovich Ernő VIII. o. t.
6. Jókai: Az aradi vértanúk. Szavalja Mózes A. VIII. o. t.
7. Erssy: Szózat. Éneklé a főgimnáziumi énekkar.

A felső kereskedelmi iskola a vele kapcsolatos női kereskedelmi tanfolyam és fiu polgári iskola tanulóival együtt ünnepi meg október hatodikát. Az iskola dísztermében rendezendő ünnepélynek ez a műsora:

1. Hymusz. Vegyeskar.
2. Szántó Sámuel dr. tanár megnyitó beszédet mond.
3. Berger Sándor felső o. t. Ábrányi Emil „A századik” című költeményét szavalja.
4. „Emlékbeszéd okt. 6-án”, tartja Fried Aladár felső o. t.
5. Ábrányi Emil: Október 6. Szavalja Róvész Aladár ifjúsági elnök.
6. Szózat. Vegyeskar.

Az állami főreáliskola önképzőköré október hatodika emlékére szombaton, 8 óra az intézet tornatermében emlékünnepelet rendez a következő műsossal: Elnöki megnyitót mond Spitzer Sándor VIII. o. t. Goldstein Jenő VIII. o. t. szaval. Hazafias dalok, hegedűn előadja Lókodi József VIII. o. t. Értekezés írta és felolvassa Kemény Ferenc VIII. o. t. Papp József VII. o. t. szaval.

— **A főispán hazaérkezése.** Domahidy Elemér főispán amerikai utjából ma este érkezik haza.

— **Mikor lesz a közgyűlés?** A szeptemberről a főispán távolléte miatt elmaradt városi közgyűlést ebben a hónapban tartják meg. A tanács a közgyűlés elé kerülő ügyek nagy részét már előkészítette. A főispán hazaérkezése után a tanácssal egyetértőleg megállapítja a közgyűlés napját, mely minden valószínűség szerint 10. és 15-ike között lesz.

— **Utóállítás.** Ma délelőtt a Pavillon lakta nyában katonai utóállítás volt.

— **A sertés konzumvásártér.** A Debreczenben létesítendő sertés konzumvásártér, mely a debreczeni sertéskereskedők régi óhaját képezi, terveivel és költségvetésével a mérnöki hivatal még a múlt hóban elkészült és a tanács azt elfogadva, Király Gyula tanácsnokot bízta meg a szabályzat elkészítésével. Király Gyula a szabályzattal már elkészült és legközelebb a tanács elé terjeszti. Így tehát a sertés konzumvásár már a tavaszra kész lesz.

— **Nincs halálozás.** Tegnap déltől ma délig az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál egyetlen egy halálesetet sem jelentettek be.

— **Előjárósági ülés.** Az ipartestület előjárósága holnap délután 4 órakor az iparosok tanácstermében ülést tart.

— **A város világitása.** A légszuszgyár pár nap múlva teljesen elkészül azzal a nagyszabású munkálattal, melyet két év előtt kezdett meg és amelynek az volt a célja, hogy Debreczen város belterületén minden utca világitva legyen. A Honvéd-utca felé eső részen van még dolog, ami 6—7 napot vesz igénybe és ha az is elkészül, nem lesz Debreczen város belterületén egyetlen egy utca sem, melyben gázlámpa ne égne.

— **A város költségvetése.** A jog és pénzügyi bizottság tegnap délután tartott ülésében tárgyalta a város jövő évi költségvetését. Jellemző a mi polgáraink közönyössége a közügyek iránt. Az a bizottság ugyanis, amely leghivottabb megítélni és helyesbíteni a költségvetés teteleit, tegnap 4 városi tisztviselőből és 2 választott bizottsági tagból állott. Ott voltak: Király Gyula tanácsnok, aki elnökölt, Magoss György dr. főügyész, Roncsik Lajos főszámvevő, Varga Károly előadó. Hozzájuk jött előbb Szántó Sámuel dr., majd Kemény Mór dr. A bizottság ilyenformán gyors egymásutánban végigfutotta a teteleket és itt ott változtatott is azokon. Már előbb a külön kiküldött bizottság törölt a kiadásokból 140,000 koronát. Ebből a gazdasági bizottság visszaállított 80,000 koronát, a jog- és pénzügyi bizottság tegnap még vagy 20,000 koronát és így a törlesztés 40,000 koronára apadt le. Ha a közgyűlés így hagyja, a pótdó jövőre nem lesz nagyobb, mint az idén.

— **Az új önkéntesek.** Az októbernek elsején... amikor a nóta szerint: be kell rukkolni, nem éppen október elsején van. Kinek harmadikán, kinek hatodikán a katonai behívójegy parancsa szerint. A debreczeni háziéred önkéntesei tegnap vonultak be. Megkezdődött a fiatal emberek számára az az élet, mely a lámpalázával végződik. — A szalutálást ugyancsak megtanulják, van reá idő bőven, de a hosszú kardot, melyhez az esztendő végén jutnak, levetik, mielőtt megszokták volna. A katonai

élet nagyon szép, de biz isten szebb ezt leírni, mint végig csinálni. De az uri katonák, az önkéntesek előtt ott áll a közel-fekvő, nagy vigasztalás, hogy: hát még akik három évig szolgálnak! No és az ifjúság ereje, bátran neki vág az ismeretlen életnek, mely fényes és kellemetlen oldalával együttesen mégis csak megkeményíti a mundurba bujt testet, s férfias öntudatot önt a lélekbe. Hogy egy paraszt káplár el-sétálatja az ügyetlenül szalutáló önkéntest, hogy lenyirják a gallérját, ha túl magas, s a „Halbinslin” megkergetik egy kicsit, mindez hozzátartozik az egy évig tartó mulatsághoz. Fődolog, hogy két év ne legyen belőle.

— **Szüretetek.** A székelyhídi nagy hegy községben okt. 17-én, Nagykárolyban pedig okt. 10-én lesz a szüret.

— **Talált tárgyak.** E hónap 2-án egy kötelet, 3-án pedig egy kendőt találtak Igazolás után átvehető a bünygyi osztálynál.

— **Meggyilkolta a gazdáját.**

Huszár Lajos szabad-battyáni fiatal tehenes tegnap d. u. jelentkezett Ujbázy fő-ügyész helyettesnél. Elmondta, hogy vasárnap este meggyilkolta gazdáját, Lendvai Lajost. Az gyilkosságra az bujtotta fel, hogy Lendvai elcsábította feleségét s azzal viszonyt folytatott. Este szabadba csalta a gazdáját s ott pisztolyal lötte föbe, fejét pedig baltával összevagdalta. A holttestet a kukoriczásba hurcolta s ott elásta. A gyilkos lelkifurdalástól üzetve jelentkezett önként. Tömörly vizsgálóbíró csendőrökkel és a gyilkossal este hat órakor a gyilkosság színhelyére utazott.

— **A nagyváradai ifjúság a párbaj ellen.** A nagyváradai jogakadémia ifjúsága elhatározta, hogy a párbaj ellen állást foglal. A lovagias ügyek elintézését becsület-bírósságra bízzák. Az ifjúság a többi jogakadémiát is fel fogja szólítani, hogy példáját kövesse.

— **Ellopott ezüstneműek.** Demkó Juliánna József kir. herceg utcai lakosnőtől hat ezüst kanalat, hat ezüst kést és ugyanannyi ezüst villát elloptak. A hiástól meg házi tolvajt keresi a rendőrség.

— **Verekedés a Csicsogón.** Az elmúlt éjjel az Árpád-téren Horváth József géplakatos, felesége és leánya Barta Ferencz kőműves, valamint Jeremiás József, neje és fia összeverekedtek. A hét tagból álló csapat olyan kiabálást, sikongatást vitt végbe verkedés közben, hogy a környékbeli rendőrök is előkerültek és a csuf utcai háboru szereplőit szét választatták.

— **Meglopott katona.** Lajku Mihály hetes egy 39. ezredbeli közlegénytől ellopta az óráját. A lopás kiderült ugyan olyanformán, hogy Lajkut felelősségre vonták az óra miatt, de annak eredetét nem tudta beigazolni. Hosszas vallatás után bevallotta, hogy egy katonától lopta. Most aztán nem a tolvajt, hanem a káros kiletét nyomozzák.

— **Aludt tej mint élethosszabbító.** A Pasteur-féle klinika egyik tagja, Menesikoff tanár hosszabb cikket írt egy francia orvosi szaklapba, amelyben kijelenti, hogy hosszúság tanulmányai alapján rájött, hogy az öregség a gyógyítható betegségek közé tartozik. Menesikoff ugyanis az öregedést krónikus kóros állapotnak tekinti, amely abban jelentkezik, hogy a vérszövetek hihetlenül parányi, roppantul szapora bacilluszok fokról fokra megmérgezik. Ennek a folyamatnak megakadályozásában jelentkezik az öregség gyógyítása. Azt természetesen Menesikoff sem állítja, hogy az élet határait rendkívül meg lehetne hosszabbítani, vagy hogy öreg embereknek az ifju-

kor adóságát lehetne visszaadni, hanem hogy elővigyázattal és megfelelő kezeléssel a rohamos megöregedést meg lehet akadályozni. Mencesikoff elméletét Pasteurnak arra a tételére alapítja, hogy vannak bacillusok, amelyek az emberi szervezetre hasznosak és amelyek az embert károsak. Az előbbieknél szaporítása tehát a feladatunk. Ezek közé tartoznak különösen azok a tejbacillusok, amelyek az emésztőszervekben élnek, tejszerű anyagot választanak ki, előmozdítják a gyomortisztulását és emésztést. Ezeknek szaporítása pedig az a tudomány, amelyet érhet el. — Valószínű, hogy még más módok is vannak a bacillusok szaporítására, de azok még ez idő szerint ismeretlenek. Mencesikoff egész komolyan állítja, hogy Bulgáriában tett tanulmányutjain megállapította, hogy ott a feltűnően sok életerős, öreg ember annak köszönheti az egészségét, hogy állandóan aludt tejjellel táplálkozik. Ha csakugyan ilyen egyszerű eszközzel lehetne gyógyítani az öregséget, mint Mencesikoff állítja, akkor az öreg emberek méltán nagyon hálásak lehetnek iránta.

Alkoholellenes mozgalom Debreczenben. A fővárosi anti alkoholista páholy vezérférfiai a jövő hónap Debreczenbe jönnek, hogy újból megkíséreljék a Good Templar debreczeni páholyának megalakítását. A dicséretes törekvés élén dr. Burger Péter debreczeni orvos áll, aki legközelebb gyűlésre hívja össze az alkoholellenes mozgalom híveit.

Hercegek nevelése. A német császár 6 felsége, szegény, már kétségbe volt esve, hogy semmi sincs a nap alatt, amit eddig ne csinált volna, — végre, álmatlan éjszakák után kinevezte magát pedagógusnak és programot dolgozott ki arra: miképp neveljék a gyermekeit. — Ugy tett, akárcsak a hindu fejedelmek, csak hogy míg azok az erkölcs fejlesztését s a jámborságot tartották legfontosabbnak a hercegfiai nevelésében, Vilmos, az imperátor a gyakorlati értékű studiumokra akarja helyezni a fősúlyt. — A legfelsőbb program szerint tanuljanak a kis német fenségek mindent, ami a kereskedelem, ipar és közlekedésügy terén fontos: tanulják meg a katonai tudományokon kívül mindezt nagyon jól és ekkor művelt urak válnak belőlük. Az a ezélya — a császár szerint — ennek a nevelési szisztémának, hogy a hercegek a kereskedelmi és ipari élet terén minden járatosak legyenek, hogy tudják értékelni az új vívmányokat, hogy megismerjék a világ kereskedelmének és iparának minden csinját-binját. Mindez a program: remek. Lényeges azonban, hogy legyenek kaphatók mindekre tanárok is, de sőt, hogy a herceg urfiak tanulják is meg mindazt, amit felséges atyjuk elrendelt. Am az imperátor, akármilyen hatalmas is, rendelete végrehajtásának ebben az esetben utját állhatja például — a hercegek agyveleje.

Felső gazdasági oktatás. A biharmegyei gazdasági egyesület feliratot intézett a földmivvelésügyi miniszterhez a felsőbb gazdasági szakoktatás érdekében. A felirat sajnálkozóva szól arról, hogy a birtokososztály fiait jogászokká neveli; miként lehetne a népnek gazdasági téren jó vezetője, mikor nagy százalékuk a szűkegéses érdeklődéssel sem viseltetik a gazdálkodás iránt. A felsőbb gazdasági képzést az emlékirat akként akarja megoldani, hogy az egyetem fakultása legyen a mezőgazdasági oktatásnak. Az emlékiratot küldöttség fogja átnyújtani Tallian földmivvelésügyi miniszternek.

A szeptemberi bankjegyforgalom. A múlt hó utolsó hetében a bankjegyforgalom a jegybanknál 17646 millió koronára emelkedett. Ez az összeg egyúttal a legnagyobb, melyet az Osztrák-Magyar Bank ez évi kimutatásaiban a bankjegyforgalom alakulásáról közölt.

Múlt évben a bankjegyforgalom csak két alkalommal multa felül a most kimutatott összeget és pedig október 31-én (17734 millió korona) és december 31-én (17708 millió korona). A bankjegyforgalomnak ezen jelentékeny megnagyobbodásában és a giro követelések esőkkenésében leli magyarázatát. A váltóvisszeszámitolásban elhelyezett 4408 millió koronából Magyarországra 1804 millió korona és Ausztriára 2600 millió korona esik.

A kivándorlás megakadályozása. Bécsüjhelelyből táviratozzak, hogy néhány nap óta a Sopron és Ujfalu közt közlekedő vonatokat esendörök kísérik, mert rájöttek, hogy Sopronmegyéből tömegesen vándorol ki a nép a megfelelő utlevél, okmányok és engedély nélkül. A esendörök alaposan figyelik ezeket a kivándorlókat, a vasutól leszállítják és illetőségük helyére toloncolják őket.

Negyven évig tanító. Vácáról írják, hogy a város közönsége lelkes ünneplésben részesítette legöregebb s köztisztviselőben álló tanítóját Bartoss Pált, ki 40 esztendeje működik a tanítói pályán. Az ünnepélyen megjelent Tóth József kir. tanácsos, Pestmegye tanfelügyelője, a tanítóörök küldöttsége. Hálaadó istentisztelettel kezdődött az ünnep, majd a leányiskola díszterembe vonult a közönség, hol az iskolaszék ünnepi gyűlést tartott. Bartoss Bucsek István kanonok-pébános, iskolaszéki elnök, majd Tóth József tanfelügyelő üdvözölte, ki átadta Berzeviczy Albert kultuszminiszter elismerő, üdvözölő leiratát a jubiléumra. A város közönsége nevében Korpás Márton h. polgármester szól, a tanítói kar nevében Janovits Ernő üdvözölte a jubiláló pályatársat, ki negyven év alatt 2872 gyermeket tanított a magyar nyelvre. — Az ajándékok átadása után, lakomát rendeztek a jubiléum öreg tanító tiszteletére. — Az ünnep a város közgyűlésén folytatódott, a hol Bartoss, mint városi képviselőt dr. Zádor János polgármester üdvözölte. Bartoss Pál főtanító nem vonult nyugalomba, hanem folytatja működését.

A hölgyközönségnek mindig gondot okozott a (mieder) fűző. Ettől függ a női természet csinosága, ez pedig csak úgy érhető el, ha minden hölgy a saját természetére szabott fűzőt visel, mert ezáltal jut csak érvényre a női természet szépsége. Azonkívül egészségi szempontból is ajánlatosabb az így készített fűző, mint a gyári fűző, miért is minden hölgy saját érdekében eslekedzik, ha mellfűzőit Goldstein Karolina műtermében (Debreczen, Piacutca) készítteti, ki specialista az ily fűzők készítésében, mit fényesen igazol számtalan szaktekintély elismerő levele. Rendelések szabatosan, mérték után 6 óra alatt készülnek. A dus választékú raktári fűzők méltányos árban árusítatnak.

Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44., dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejáratánál levő kirakatokban.

Fogfájást és szájbűzt azonnal megszüntet a „Plombus“ amerikai önpombázó szer. Bővebbet a lapunk mai számában közzétett hirdetésben.

Amatőr otthon. Érdekes újítás. Azon tisztelt amatőrök, kik a Schwartz-féle üzletben fedezik fényképészeti cikkek szükségleteit, teljesen díjtalanul használhatják a volt Balkányi-féle műtermet, Piac-utca 81. szám, akár felvételre, akár bármilyen fényképészeti munkára, hol egy tanult fényképész áll rendelkezésükre, valamint egy kitűnő nagyítógép.

TÁVIRATOK.

(Érkezik d. u. 1/2 órakor.)

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Ottó főherceg visszavonul.

Bécs, október 5. A mai lapok közlik, hogy Ottó főherceg ismét visszatér a katonai szolgálatba. Illetékes helyről ezt megczáfolják és azt mondják, hogy Ottó főherceg a magánéletbe vonul vissza teljesen.

Ebéd az egyiptomi alkirály tiszteletére.

Konstantinápolyból jelentik, hogy az egyiptomi alkirály tiszteletére a Yildisz kioszkban nagy ebéd volt.

Orosz-japán háboru.

Bukarest, okt. 5. Orosz katonai szökevények feltűnő nagy számmal mennek át a határra, hol a román hatóságok letartóztatják őket és a magyar határra toloncolják. — A szökevények azt adják elő, azért hagyják el hazájukat, mert a háboru népszerűtlen és a családok embereket küldik a harcztérre.

Pekingből jelentik, hogy ott semmiféle nyugtalanság nincs és nem kell tartani újabb boxerlázadástól. Ezt az angol követ is megerősíti.

Budapesti árutözsde.

Készáru : ártartó.

— okt. 5

Buza őszre	10 10—
Buza tavaszra	10 52—
Rozs őszre	7 38—7 40
Rozs tavaszra	7 86—7 87
Tengeri őszre	7 38—7 39
Zab	6 73—6 74
Arpa	7 16—7 17

Az örületes játék vége.

— október 5.

Végzetes szerencsétlenség történt Tótkomlós községben. Egy fiatal ember a saját oktalan játéka következtében gyilkosa lett egy tizenhat éves fiúnak. A véres esetről tudósítók ezeket írja:

Vasos János kereskedőjét vasárnap délután több barátjával sétálgatott az Erzsébet-ligetben. Séta közben elővette a revolverét és játszódott vele, azzal dicsekedett, hogy milyen kitűnően tud célba löni s mikor a barátai nevétek a mókáit, a mellüknek szögezte a revolvert s úgy hadonászott tovább. Figyelmeztették, hogy vigyázzon, mert a forgópisztoly meg van t öltve s így könnyen baj származhatik. Vasos azonban nem hallgatott rájuk, hanem folytatta hóbortos játékát, míg egyszerre hirtelen elsült a revolver s a golyó Kovács Sámuel tizenhat éves cukrászsegédet érte, aki szörnyet halt.

Érdekes, hogy Vasos Jánosnak hónapokkal ezelőtt hasonló esete volt, mely azonban nem végződött ilyen tragikusan. Akkor egyik barátjára fogta a fegyvert, szintén játékból. Bajt nem okozott ugyan vele, de a bíróság tudomást szerzett a dologról s a kereskedőjét ellen megindította a vizsgálatot, mely a napokban nyert

befejezt. Az ügyészség hét nappal ezelőtt adta vis za neki revolverét.

A gyilkos béréskedőségét letartóztatták és bekisérték a gyulai törvényszék fogházába.

A megmérgezett Európa.

— október 5.

Nagyon megszivlelni való bírálatot mondott egy Parisban élő japán, az európai életmódról. Más életkörülmények között nevelkedvén fel, igen érzékeny a mi kellemetlen tulajdonságaink iránt. Szerinte az európaiaknak valami kellemetlen, ingerlő szaguk van, amely persze sokaknál alig érezhető, de megérzik még alkotásainkon is. Ezt két oknak tulajdonítja: először az európaiak nem elég tiszták. Japánban a leglátványosabb napszámos is naponként kétszer háromszor fürdik és megiszik vagy 3-4 liter czukortalca teát. Ez a külső és belső mosakodás nagy különbséget jelent; ellenben Európában a belső tisztálkodás teljeen ismeretlen, a külső pedig többnyire rész szerinti. Második ok a szeszitalok fogyasztása. Az európaiakat valóságos mérgezte már az alkohol. Mi dannyi önknek ott van az alkohol az arcunkon, a vérünkben, a gondolkodásunkban, az életpörünkben. A bűnös tisztátalanság a mi végzetünk. Nem jól tápláljuk sem a bőrünket, sem a gyomrunkat, sem szellemünket. Az alkohol végzetünk lesz, mert már az énmegtartóztatás sem használ a sok százados bűn ellen. Még a mértékletesség apostolai sem lehetnek nyugodtak, az ő vérük sem tiszta. Az elődök s a régi alkoholok elvégezték már mindent.

A jövő a tiszta, józan életű japánoké.

VEGYES HIREK.

Nyomor elől a halálba.

Öngyilkos gazda-bíró.

— Saját tudósítónktól. —

Tegnap délelőtt 9 órak körül egy jó képű fiatal parasztnyecske keservesen zokogta el a kolezvári rendőrségnél nagy bubánattal, hogy férje egy alig 32 éves erőteljes, munkabíró ember szombaton éjjel a fölött való elkeseredésében, hogy 3 hónap óta állás és foglalkozás nélkül volt, felakasztotta magát. Az öngyilkosságot még a kora esti órákban követhette el, mert midőn éle utat férje holttestére a faskamarában ráakadt, az már jéghideg és merev volt.

Az öngyilkos Libár József rendes foglalkozására nézve béresgazda volt, de mintegy 3 hónappal ezelőtt önhibáján kívül elvesztette állását s azóta minden kereset nélkül tengődött úgy, hogy az utóbbi napokban már a legnagyobb nyomorba jutott családjával együtt Szombaton délután valami ürügy alatt feleségét és gyermekeit elküldötte hazulról s mialatt családja távol volt a háztól, bement az üres faskamrába, ahol végső elkeseredésében felakasztotta magát, de felesége csak tegnap reg el akadt rá holttestére.

A rendőrség részéről Bartha János dr. városi főorvos egy rendőrrinnokkal nyomban kiment a Tordai-ut 40. sz. házhoz, ahol az öngyilkosság történt s miután az orvos a beállított halált konstataálta és az esetről ott a helyszínen jegyzőkönyvet vettek fel, a rendőrség a hullát beszállította a törvényszéki bonczitani intézetbe.

* Kigyó, mint nászajándék.

Különös nászajándékkal lepette meg egy „kedves” ismerős egy Filadelfiában esküvő házaspárt. Amikor a fiatal pár már a nászutra akart indulni, egyszerre megjelenik egy hordár s egy csomagot ad át

a menyasszonynak. A menyaszony kiváncsian bontotta fel a csomagot és abból egy fekete kigyó ugrott ki. A halálra rémült menyasszonynyal az egész vendég sereg is megszökött a kellemetlen helyről. Másnap megjelent egy pár bátor férfi a lakásban és kereste a kigyót. Csakhogy ép úgy nem sikerült nekik a kigyót megtalálni, mint a rendőrségnek a veszedelmes tréfálkozót.

* **Gyilkosság.** Rémes gyilkosság történt Nagybaráthegyen. Balics György földmives a délutáni órákban ipával, Doktor József földmivessel luczernáért ment a szőlőbe, itt valamin összeszóllalkoztak s az ifju Balics György egy szőlőkaróval ipát, Doktor Józsefet leütötte. Doktor szorgalmas, becsületes ember volt, kit az egész faluban azerettek. Meggyilkolása izgalmat keltett. Balics eszméletlen állapotban hagyta ott ipát s hazaérve e szavakkal jelentette feleségének véres tettét: „Agyonvertem döglött apádat, addig üttöttem, amig mozogni tudott.” Doktor József a maga lábán vándorolt haza, ágyba feküdt s pár óra mulva meghalt. A hatóság a vizsgálatot megindította s a gyilkos Balics György letartóztatása iránt intézkedett.

A kaszárnyából.

A bundás.

— október 5.

Tulajdonképpen azokat az ujonczokat nevezik bundásoknak, akik ma még civilizált gúnyában ácsorognak a kaszárnyák udvarán. Holnap már zöld fülűeknek nevezi őket a büszkén vérgóniázó öreg baka. És zöldfülűeknek nevezik addig, míg csak meg nem vörösödik még a füle töve is a káplár ur tenyerétől. A bundások a kaszárnyákban utolsó emberek. Szabad ütlegelni, dolgoztatni, gúnyolni, keseríteni, még csak meg nem edződik és tagbaszakadt ügyes katonát nem nevelnek belőlük.

Amai nap a budásoké. Az őrmester ur átveszi őket, a századszobákban kijelöli mindegyiknek a maga vaságát, melynek kemény szalmaszákján három esztendeig álmódozhatik az otthoni vig életéről, a fehér-tornyos kis falucskájáról. A nevét felírják a kétéfű sásos kopf-czédulára, aztán viszik őket fel a magazinba, a dohos, megpenészedett ócska holmik közé. Az őrmester ur felkuszik az állvány tetejére és onnét dobáltatja le az eráris holmikát.

— Itt egy finom mondur, egy kitűnő mantli, egy vadonatúj bakancs, nadrág... A bakagyerek csak nézi ezt az aktust és elgondolkozik, hogy vajjon hogy is fog ő kinézni abban a zsiros bluzban, a folttól alig látszó nadrágban, félretört sarku, rongyos bakancsban. És még hozzá a lelkire is kötik, hogy viselje ám gondját ezeknek a finom eráris holmiknak, mert a kincstár nem lopja ám a pénzt. Mikor aztán a bundás magára veszi a folthátán folt uniformist, csak úgy nevet rajtuk az egész kaszárnya. A sapka a füléig ér, de azért éppen jó, — mert meg kell tanulni a kaszárnyában, hogy a fehér is fekete, ha úgy akarja a fráter ur, káplár ur, meg a többi magas rangú urak.

A kiképzés ideje alatt kaszárnya-áristomban van az ujoncz. Hogy is hagyhatná el a laktanyát, amikor még nem tud előírásosan tisztelni. Nyolcz hét kell ahhoz, hogy megtanulja a nagy tudományt, hogy tisztelgés közben miként is tartsa az ujjait, hogy lépjen ki szabályszerűen és a fülétől hány centiméternyire érintse a simlédert. Mig ezt el nem sajátítja, addig az ujoncz csak a kaszárnya belterületén mozoghat. A

kantinba is csak akkor mehet, ha fizet valamelyik felentesének egy garas ára puczpomádét. (A gabona-palinkát így hívják kaszárnya-nyelven) vagy egy pompás vacsorát, mely a következőkből áll: kottóer tepertő vagy szalonna, esetleg kvárgli. Ráadás: egy dráma cigaretta, vagy egy magyarka. Ezért aztán az ujonczok berukkolása előtt már mondogatják egymásnak:

— Na öreg szenvedő, jól élünk vagy egy hétig, jönnek a bundások.

Esténként aztán, mikor vége van a parancs kiadásnak, bevezetik a regrutákata kaszárnyák vidám életébe. Kezddőnek a tréfás játékok, melyeknek ismét csak az ujonczok isszák meg a levét. Ők képezik a czélpontot. A játékokban és tréfákban leleményesek a baka gyerekek. Még kilencz óra után is, amikor a várdán a kürtös elfujta már az esti imát és a takarodót, — folytatódnak a tréfák. Ezek közül kiválik a szabadságra küldés, mely abból áll, hogy a baka vaságát kikapcsolják s mikor lefekszik, az egész ágy összedől. Váltig pakolgatja az ágyneműjét, mintha csak szabadságra készülne. Ott van még a csillagrugatás s pokróczozás, amit más nyelven sorozásnak neveznek. A szobába lépő bakára egy pokróczot dobznak. Ezalatt elfujják a lámpát és alaposan elpáholják a szerencsétlent, aki sohasem fogja megtudni, hogy kik is voltak a kintói. Az a legnagyobb legény, aki sz nélkül állja a súlyos ütlegeket. Aki feljajdul, az a század csufja lesz. A káplár — most főorvos — előlép s kimondja a véleményét:

— Untauglik! Egy egy öreg le ény sajnálkozva mondja:

— Ej, ej! De kár ezért a szép szál legényért, hogy nem állja az ütést. Ebből már sohasem lesz katona.

Igy telnek el a napok, hetek és hónapok, míg nem az ujonczból is nyalka baka gyerek lesz, akár csak a furer urból, aki a nyár végén már hosszú szabadságra készül.

Öreg baka.

KÖZGAZDASÁG.

Heti lapozli árák.

— október 5.

A keddi hetivásár áráiról a vásárfelügyelőség a következőket jelenti:

100 klg.	Kor.-tól.	Kor.-ig.
Buza	18'—	19'—
Kétszeres	17 60—	—
Rozs	14 40—	—
Árpa	14 40—	—
Zab	15'—	14'—
Tengeri ó	16'—	16 40
" uj csöves	—	—
" szemes	—	—
Köles	15'—	—
Szalonna, sós	138'—	144'—
" uj	—	—
Háj	—	—
Zsir	136'—	140'—
Kihizott sertés	100'—	104'—
Sertéshus	—	—
Széna	9'—	—
" II. rendü	8'—	7 80
Luczerna	8'—	—
Bükköny	7'—	—
Lóhere	8'—	7'—
Takarmány szalma	4'—	—
Alom szalma	1 40—	1'—
Zsup szalma ezáz kéve	10'—	8'—

A hetivásár forgalma kedden a következő volt:

Ló felhajtattott	380
Elkelt	200
Szarvasmarha felhajtattott	740
Elkelt	390
Sertés felhajtattott	1240
Elkelt	970

INGATLANOK FORGALMA.

Szarvas József és neje Prém Juliánna veszik a pusztá nagy hegyesi 45. sz. tjkv-ban foglalt 2 hold 400 négyszögöl tanya földet Kecskés Pétértől 900 kor.

Szarvas József és neje Prém Juliánna veszik a pusztá nagy hegyesi 100. sz. tjkv-ban foglalt 4 hold 800 négyszögöl tanya földet Buglyó Fülöp és neje Pokrócz Borbálától 1800 kor.

Balogh József és neje Pap Juliánna veszik a debreczeni 8743. sz. tjkv-ban foglalt 158 négyszögöl ujosztású földet Marku András és neje Topis Máriától 2400 kor.

Öz. Simonffy Béláné Bay Ilona veszi a debreczeni 8023 sz. tjkv-ban foglalt 1169 négyszögöl Sestakerti szőlőt Simonffy Imrétől ajándék czimén 1000 korona értékben.

REGÉNY CSARNOK.

Az ipolymenti sárkány.

Irta: Nográdi László.

Rátapad a Dobróczy Imre szeme a szép Patak Fánira. Éppen akkor próbálja fel a tulipános ködmönkét. Nehezen megy, szétfeszül elől a vizitke, le is pattan róla a kapocs. Kibugygyan a fehér batisztkendő, meg egy kis csipet fehérség, olyan, mint a leesett hó.

— Ej hugám — mondja Dobróczy Imre s ő maga igazítja be a kis fehér kendőt — de cifra ködmönt veszel.

— Vennénk, csak vennénk, ha drága nem volna — mondja Patak Istvánné — de mit szól az apjuk, uraknak való ez.

— No, meg ilyen virágszálnak — mondja s végigsusztatja kezét a karosu derékon Dobróczy Imre.

Hát szép portéka is a ködmön, úgy áll Patak Fánin, mintha mondva készült volna rá. Behajlik a deréknál, meg kigömbölyödik felül, az ékes tulipánok meg elül hátul olyan kívánatosan vannak rávarrva, hogy szinte törésükre nyulik az ember!...

— Remekbe készült ez — magyarázza Győri uram — a szalontai grófkisasszonynak, de hát vastag volt bele, csak rád való ez, mivelhogy teremni kell ebbe.

— Jó ez, anyóm — mondta Patak Fáni is — rég nem volt ilyen rámillós ködmönöm.

— Illós, Illós, de drága is leszen, ha grófkisasszonynak készült.

— Nem baj — kiáltja Dobróczy Imre — fizetem a fölőset, majd kimérezzem, ha kalondára gyűnnek buzát örölni, a pilisi malom úgy se pítlész. Ugy-e elgyóttok, lelkeim?

Elmennek-e? Már hogyné mennének, mikor ilyen szives ember!

— Jaj Istenem, de szép is ez a ködmönke, mit szól az a kényes Bodajk Anna, ha meglátja — gondolja Patak Istvánné.

— Jaj Istenem, de szép ember ez a kalodai molnár — mondja magában Patak Fáni — jaj de szép is, jaj de jó is! És úgy megdobog a szive, ha rágondol. Akár el is sülyedhet a vásár, a ködmön se legyen akár az övé (csak amit Dobróczy Imre megvett belőle), mert a szive, a szeme csak a kalondai szép molnárral van Patak Fáni-

nak tele. Hiába kérdezzeti Kőből Gyuri, hogy összetalálkozik vele:

— Mit vegyek, Fánikám, szivet-e vagy mit?

Nem felelt bizony rá, oda se nézz, mert hát mi is ez a Kőből Gyuri, Dobróczy Imréhez képest?

Zug, zakatol a malom. Dobróczy Imre ott áll a malom előtt. Egy idő óta (mióta a losonci vásárról hazajött) gyakran szokott a malom előtt állni. Előtte terül el a rét, fel egész Rapig, Daróczig lehet látni Bizony nem a sárguló rétet nézi, nem a sápadt őszi kikiricseket, hogy alázatoskodnak, fonyadó kelyhökkel meghajolván a hűvös szél előtt. Dehogya is azt nézi, egész nyáron virít a rét, neki mosolyog a sok tarka virág, mit nézne most rajta? Fonyadt ott, szomorú ott minden. Madár se száll, ha csak egy egy árva varju nem, hirtelen átesapva a völgyön.

Több virág van bent a malomban. Ott kaczarázik Brózik Panna Mulyadról; a két Gergely testvér is ott van, Magda meg Julis Tarnóczról. Virág a virágok közt, ékes rózsza a rózsák között mind a kettő. Egyik szőke, a másik barna, az egyik bánatos, liliomkék szemekkel (hej, ezek a szemek hajtották börtönbe Török Gyurit), szomorú arccal, olyan, mint egy haldokló pille, a másik perzselő szemmel, mint a tűz, csattanó piros, mindig kaczagásra áll az ajka.

— Ugyan mit néz a majszter uram a malom előtt? — mondja a kis kerek Bodak Terka.

— Ha csak a rapi tornyot nem — feleli kaczerán Gergely Julis.

— Hí Julis — dohogja a vén Gubics Márton a szögletben — hátha mást néz.

Gergely Julis nem hallja a mély, dörmögő hangot, felbigyeszti az ajkát, biztos ő abban, hogy Dobróczy Imre csak a rapi tornyot nézi, mit is bámulna mást, mikor ő is itt van, kit is várhatna mást. Rapról (van is ott valamirevaló fehérenp, Tarnóczon is csak Gergely Julis az.)

Ki is üzen Gergely Julis a Sutor Panni fiától: Ha vajjon gyön-e mán a rapi torony, hogy annyira lesi?

Dobróczy Imre tudja, mirevaló az asszonyi kérdés, de hogy is ereszti el a füle mellett, megbecsül ő minden virágszálat, hát még az ilyen virágok szép virágszálat, mint Gergely Julis.

(Folyt köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 5. Bérlet 4-ik szám (A)

Ma szerdán, 1904. évi október hó 5-én:

Sugár Aranka és Rózsa Lili betegsége miatt a mai napra hirdetett

LEVEN ÖRDÖG

elmarad, helyette színre kerül. — harmadszor:

ANNUSKA.

Vigjáték 3 felvonásban.

Holnap, csütörtökön, okt. 6-án, bérlet 5. sz. „B“

Alkalmi költemény. Szavallja: Palágyi Lajos.

Negyedszer:

ANNUSKA.

Vigjáték 3 felvonásban.

Szőnyeg,

függöny, butorszövet, linoleum

●raktárunkat, saját házunkba●

Kossuth-utca 5. sz.

foizletünk emeleti helyiségeibe helyeztük által.

A még raktáron levő szőnyeg, függöny, butorszövet, ágy- és asztalterítőket ameddig a készlet tart

leszállított árak mellett árusítjuk el.

Bosznay J. és Társa.

Debreczen Kossuth-u. 5.

KOCH

Piacz-utca

51

Csanak házban.

TESTVÉREK

debreczeni

férfi, nő, leányka- és gyermekruha árúháza a legolcsóbb

ruha-forrás.

Olcso, szabott árak.

BRAZAY FELE
SŐSBORSZESZ

NAGY ÜVEC
ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEC ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLÉKELVE VAN!

8
1569.—1904. G.

Árverési hirdeteménv.

A Hatvan-u. kettős iskola után való 5 h. 44 □-öl ondódi földnek 1904. évi október 1-től hat évre leendő haszonbérbe adási vegett az ev. ref. egyház gazdasági bizottsága, a haszonbérbe visz szalépése folytán, új árverést rendelvén el, ez az árverés az évi október 6 ik napján délután 3 órára az ev. ref. egyház tanács-teremben kitűzetik.

Erre az árverésre az érdeklődők azal hivatnak meg, hogy az árverési felte-telek az egyház irodájában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Debreczen, 1904. év szept. hó 30.

Somogyi Pál,
hely. gazd. bizotts. elnök.

1 liter
Borhegyi borvíz

8 krajczár,
mely kitűnő, üdítő egészséges
ital, kapható

Máyer Jenőnél

előbb
Geréby Fülöp utódai Debreczen.
Üveg betét 4 krajczár.

PLOMBUS Co. New-York 104 E 106 Str.

PLOMBUS!

250,000 hálaírat 1 év alatt.

Nincs többé fogfájás!
odvas fog!
bűzös száj!

Fenti betegségeknek előidézői kétségte-
lenül az odvas fogak. Ezen remek ame-
rikai szer ezen kinos és kellemetlen
szenvedéseket

azonnal megszünteti!

„Plombus“-szal mindenki
— maga plombirozhatja —

fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait!

„Plombus“ ne hiányozzék egy háznál
sem, az egyszeri csekély kiadás százzso-
ros kamatja: a nyugalom. A fogfájdal-
makban szenvedőket tehát saját érdeké-
ben felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen
valóban remek háziszert, mely az ame-
rikai élelm. sség netovábbja!

Ára egy adagnak, mely 5—6 odvas fo-
gakra elegendő, használati utasítással 2
korona 2 kor. 10 fill. előzetes bekül-
dése után bérmentve bárhova. Megren-
delhet5 egyedül a Magyarországi kép-
viseletől, melynek czime:

„Plombus“-szók üldés, Pászto, Heves-m.

Háziurak és építész urak figyelmébe

Függőereszes csatorna 18. számú I-ső rendű horganyozott vaspléből . . . á m. 1.60 fill.
Tetőn fekvő csatorna 18. számú I-ső rendű horganyozott vaspléből . . . á m. 4.— fill.
Tető fedes négyszögméterenkint 18. számú I-ső rendű vaspléből . . . á □ m. 3.30 fill.
Ezen minták tekete pléb I festve 15% olcsóbb. Más előforduló épületmunkák rajzsze-
rinti kivitelben olcsóbban 10%-al, mint Budapesten.
Fűthető fürdőkádak 40 K-től feljebb. **Könyök csövek** 40 f.-től feljebb.
Reudas fürdőkádak 20 K-től feljebb. **Boritorralok** 60 f.-től feljebb.
Gyermek fürdőkádak 10 K-től feljebb. **Mindenféle konyha cikkeket** raktáron tartok
Uló fürdőkádak 11 K-től feljebb. feltűnő olcsó árban.
Kályha csövek egyenes 30 L-től feljebb. Elvállalok kőset kezelést, 1 évre 8 K-ért.

Kövesi József bádogos mester. Debreczen,
Széchenyi-utca 1. szám.

Donogán és Somossy-céggel szemben.

Feltűnést keltő árak!

Védjegy:
Turul madár.

Védjegy:
Turul madár.

Női csizma 240
frt

Női fűzős cipő, fe-
kete és színes 280
frt

Női gomboscipő 3
frt

Női fűzős cipő Box-
Calf gombos 4 frt 375
frt

Férfi csizma 280
frt

Férfi hegymászó
cipő 3
frt

Férfi csizma Box
fűzős 425
frt

Női gombos cipő ne-
mezről bőrborítással 2
frt

Női fűzős cipő er-
tartás bőrből, uelég
bélssel 3
frt

Női nemez félcipő
sarokkal 1
frt

Férfi nemez félcipő
sarokkal 120
frt

Igen vastós fűzős és
oroszlakk csizma 475
frt

Fűzős cipők leány-
kák részére 1
frt

Gombos cipő leány-
kák részére 2
frt

Fűzős v. gombos gyermek-
cipő 90 krtól feljebb.

Színes Mikadó cipő,
gyermeknek nők és fér-
fiak részére 50 krtól 1
f. ig

TURUL = Különlegesség! =
„Goodyear Welt.“

cipőgyár részvénytársaság központi
főraktára: DEBRECZEN, csak Piacz-
utca 50. szám.

